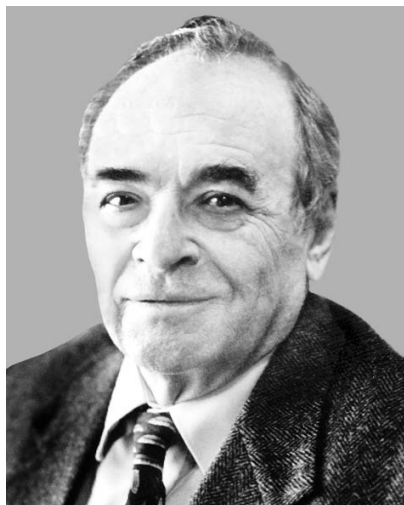

КАБА́НОВ Віктор Олександрович (Кабанов Виктор Александрович; 15. 01. 1934, Москва — 31. 03. 2006, там само) — російський хімік. Учень [В. Каргіна](#). Доктор хімічних наук (1966), академік РАН (1987), іноз. чл. Бельгій. Королів. академії (1989) та НАНУ (2000). Державні нагороди СРСР. Закін. Моск. університет (1956), де відтоді й працював на каф. високомолекуляр. сполук, пройшовши шлях від м. н. с. до завідувач кафедри (від 1970). Водночас 1975–91 — заступник академік-секр., 1991–2002 — академік-секр. Відділ. заг. і тех. хімії, від 2002 — академік-секр. Відділ. хімії і наук про матеріали РАН. Очолював Наук. раду РАН з високомолекуляр. сполук (1988–2002). К. — відомий у світі фахівець у галузі полімерів. Основні напрями наук. досліджень: кінетика і механізм полімеризації, інтерполімерні комплекси та інтерполіелектролітні реакції, моделювання біополімерів і створення біологічно актив. полімер. агентів (зокрема й штуч. імуногенів), полімерні металокомплексні та гель, іммобілізов. металокомплексні каталізатори. Відкрив і пояснив явище аномально швидкої низькотемператур. полімеризації твердих мономерів при фаз. переходах «скло-кристал» (Ленін. премія, 1980). Відкрита ним спонтанна полімеризація 4-вінілпіридину на поліаніонах стала першим специф. матрич. синтезом штуч.

полімеру, що моделює утворення біомакромолекул. К. обґрунтував і розробив концепцію комплексно-радикал. полімеризації вінілових та алілових мономерів, встановив принципові особливості радикал. полімеризації іонних мономерів (премія ім. С. Лебедева, 1984). Виявив та дослідив реакції макромолекуляр. обміну і заміщення в інтерполіелектроліт. комплексах (Ломоносов. премія, 1999), а також розробив наук. засади створення полімер-субодиниц. імуногенів і вакцин нового покоління (Державна премія РФ, 2001). Під його керівництвом розроблено і впроваджено у виробництво поліпропілен. плівк. нитки підвищеної міцності (1980, використовують і досі); перша повністю синтет. вакцина проти грипу «Грипол» (спільно з Р. Петровим та Р. Хаїтовим), а також рецептура на основі інтерполіелектроліт. комплексів для запобігання розповсюдженню пилу в зоні Чорноб. аварії. 1986–87 К. разом із співроб. каф. брав безпосередню участь у її ліквідації, розробивши і впровадивши полімерні методи для пилоловлювання. Президент Макромолекуляр. відділ. Між-нар. товариства з теор. і приклад. хімії (1977–81). Гол. ред. «Энциклопедии полимеров» (Москва, 1974, т. 2; 1977, т. 3) та ж. «Доклады РАН» (1990–2006).

Основні праці

Полимеризация ионизирующихся мономеров. 1975; Успехи использования полимеров в иммунологии. 1986; Комплексная радикальная полимеризация. 1987 (усі – Москва, співавт.); Физико-химические основы и перспективы использования растворимых интерполиэлектролитных комплексов // Высокомолекуляр. соединения. 1994. Т. 36, № 2.

Рекомендована література

1. Волков В. А., Вонский Е. В., Кузнецова Г. И. Выдающиеся химики мира: Биограф. справоч. Москва, 1991;
2. Виктор Александрович Кabanov (1934–2006) // Высокомолекуляр. соединения. 2006. Т. 48, № 8.

[А. В. Чечельницький](#)

Бібліографічний опис:

Кабанов Віктор Олександрович / А. В. Чечельницький // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-11942>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).